

tíðindablaðið

Útgevandi: p/f sosialurin

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller

Politiskur- og fyrirtaksblaðstjóri: Krisjan Dahl

Bládfólk: Hogni Djurhuus, Dagny Joensen og Jóhann Mortensen

Upseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

sosialurin

Argjavegur 26
Postsmoga 76,
3800 Tórshavn
telefon 11820

Reypið hevði sína orsøk

Í FLEIRI ÁR hava lántøkur verið innbyggdar í figgjarlógirnar. Skiftandi landsstýrir hava hildið sum so, at tá figgjarlógirnar umfata munandi upphæddir til iløgur, eitt nú í havnir, vegir, berghol, skúla- og ítróttarhallabygging o.s.fr., hevur tað ikki verið skeiðt at innbyggja lántøkur í figgjarlógirnar, sum hava svara til hesar iløgur ella partar av hesum iløgum.

TÁ VANLIG FÓLK, vinnulívsfyrir- tøkur og stovnar skulu fremja iløgur er tað mest vanligt at figgja hesar iløgur við lántøkum, heldur enn at tyngra raksturin við hesum iløgum, soleiðis at viðkomandi kemur í rakstrartrupulleikar. Hetta er ofta skilagott, serstakliga tá viðkomandi, sum skal gera iløguna, ikki hevur nógvan tókan pening.

TÁ UPPSKOTIÐ til figgjarløgtings- lóg fyri figgjarárið 1984/85 varð framlagt og viðgjørt varð nógv reypað um at ongar lántøkur vóru innbyggdar í hetta figgjarlógarruppskotið. Sjálvandi vóru fólk fús at trúgva, at nú var vend komin í figgjarlugu gongdina — at nú var tann figgjarluga støðan í landinum so nógv batnað, at tað ikki longur er neyðugt at taka lán í sambandi við figgjarlógirnar.

TÁ VIT SO hugsa um, at sam- gongan hevur økt skattatrýstið við fleiri prosentum, og at toll- byrðan er økt við einum 70-80 mió. kr. um árið uttan prísvøkstur, so skuldi ein trú, at tað ikki var neyð- ugt longur at innbyggja lántøkur í figgjarlógirnar. Vit trúu sjálvandi

oddagrein

eisini at orsøkin til at ongin lán- tøka var innbyggja í figgjarlógarruppskotið í ár komst av hesum.

MEN SEINNI hava vit fingið nakað annað at vita. Tað framgongur av einum skrivi, sum ráðgevandi nevndin viðvíkjandi Føroyum hevur sent landsstýrinum í juni í fjør, og sum vit endurgóvu brot úr í blaðnum hósdagin, at tað nú er vorðið trupult hjá landskassanum at taka lán í útloðum. Í skrivinum verður sagt, at danskir bankar nú eru farnir at seta spurningar viðvíkjandi føroyska búskapinum.

SAMA SKRIV avdúkar eisini, at fyrr hevur støðan ikki verið tann, at nakar hevur spurt um føroyska búskapin tá lán skuldu takast til landskassan. Hetta er nakað nýtt. Nakað sum á fyrsta sinni er hent í 1983. Og nevnda skriv endar við, at ráðgevandi nevndin sigur, »...udviklingen må give anledning til alvorlig bekymring«.

ORSØKIN TIL at ongin lán- tøkka er innbyggja í figgjarlógina fyrri næsta ár er sostatt ikki tann, at búskaparlaga gongdin í samfel- agnum er vend til tað betra, men heldur er orsøkin tann, at búskap- arliga støðan nú er so hættislig, at tað ikki longur er møgulegt at fáa lán at innbyggja í nakra figgjarlóg.

HETTA VAR SO úrsliðið av fyra ára borgarligum stýri. Eitt prýðuligt alternativ. Samgongan átti at skamma seg og gjørt enn eitt hol har teir allir kundu fjalt seg í teir komandi mánaðarnar.

sjálvstýrisflokkin. Tað hevur verið tikið til, at øll hesi ár var ikki ringt orð millum hesar flokkar. So gott var samstarvið, at eitt einstakt lesarabrev í Sosialinum, sum fanst at sambandsflokkinum, var nóg mikið til at seta ilt millum flokkarnar eina tíð. Tað skal eisini sigast, at andstøðan var eisini sámlig, t.v.s. eisini fólka- flokkurin, sum eisini tá var mannaður øðrvísi enn nú.

Men í 1975 kom javnaðarflokkurin í sam- gongu við fólkaflokkinn og tjóðveldisflokkinn. Og tað er ikki ov nógv at siga, at nú gjørdist kríggj hvønn tann einasta dag. Ein partur av fólkaflokkinum var vist loyalur, men ein annar partur kappaðist við Paula Ellefsen um at vera í andstøðu. Og tað var ikki við mykendum heldur, og neyvan nokur samgonga nakrastaðni hevur verið úti fyrri størri illoyaliteti frá sínum egnu.

Grundarlagið undir samgonguni varð miðvíst máað burtur, og at enda var einki, sum bant flokk- arnar saman. Finnogi Isaksen greiddi frá hesum í einum av sendingunum um siglingarmálið. Hann segði, at ósemjan ikki var so stør, at hon ikki kundi loysast. Men her var hent sama fyrirbrigdi sum

annars kennist við »metal- træthed«. Einki var sum bant saman longur.

Og orsøkin var nærur einans tann ágangur sum stavnamaður fólkafløks- ins framdi móti hesi samgongu, og sum øll minnst. Eitt úrslið av hesum er í hvussu er, at samgonga millum javna- ðarflokkinn og fólkafløks- in ikki so mikið sum kemur uppá tal í hesi öld og langt inn í næstu eisini.

Síðan kom núverandi samgongu uppá lag. Og her hevur kríggj verið um møgulegt verri. Men her var eisini ein munur. Meðan javnaðarflokkurin og tjóðveldisflokkurin lótu alt ov nógv um seg ganga, og funnu seg í krigsdansinum hjá stavnamaninum, kom hesin nú í samgongu við sín likamann Paula Ellef- sen, sum hevur givið aftur við somu mynt.

Vist er Pauli ein jassur, men at hann einsamallur skal hava skuldina fyrri tað vánaliga samstarvið, meðan fólkaflokkurin er ein forfylgd óskyldigheit, tað ljóðar mest sum ein vittigheit fyrri okkum, sum hava fylgt við og eisini verið uppi í hesum leiki.

Fólkaflokkurin verður nú steiktur í sínum egna feitti, og vit eru ikki mong, sum hava sam- kenslu.

Vit hava eisini hoyrt um menn, sum allar konur rýma frá, sum hvørja ferð geva konunum skuldina fyrri, at hann ikki er til at liva saman við.

Men fólkaflokkurin veit hvat hann ger. Hann hevur nú skjótt í tiggju ár evnað bæði at vera í sam- gongu og at gera andstøð- una, sum vera skal, nærum arbeiðsleysa. Á henda hátt rokna teir við at fáa bæði samgonguat- kvøður og andstøðu- atkvøður.

Úrsliðið er, at í staðin fyrri eina samgongu hava vit flokkar, hvørs einasta endamálar er at snýta hin, soleiðis at hinir flokkarnir skulu hava skuldina fyrri alt tað vánaliga, meðan vit hava æruna av øllum til góða.

Samstundis er politikk- ur broyttur til ein kæt, sum eingin hevur virðing fyrri, og sum flestu hampa- fólk halda seg frá.

Hetta kemur sjálvsagt at geva politikkarum av Ólasi og Paulasa slag meira rásarum, men hetta er ikki nakað beinleiðis tespuligt útlit.

Men teir, sum hava ábyrgdina av hesum skili, eru teir sokallaðu »penu« mennir í politikki, sum hava latið alt um seg ganga vegna útlitið til nakrar eyka atkvøður.

X.

Svar til Ronald F. Poulsen

Í Dimmalætting tann 7. febr. hevur Ronald F. Poulsen eitt langt og drúgt lesarabrev, sum skal siga fólki, at hevði javnaðarflokkurin rátt í býráðnum, so var einki røktarheim og umlæt- ingarheim bygt í Havnini. Hann endar brævið við at skriva: Hetta er veru- leikin.

Men veruleikin er øð- rvisi og nakað væl meira enn her verður sagt frá. Veruleikin er tann, at tá ið einki frættist frá lands- stýrinum, samtykti býráðið í desember 1981 eftir tilmæli frá sosialu nevnd at seta arbeiðsbólk til at fyrirreka bygging av ellisheimi og røktarheimi. Arbeiðsbólkurin fór undir arbeiði og bygd m.a. á tað tilfar og tær kanningar, sum ein áhugabólkur hevði lagt fram í 1979 (sami áhugabólkur, sum seinnu árin hevur gjørt eitt stórt arbeiði fyrri at visa á tørvinn og fyrri at savna pening til røktar- heimsbyggingina).

Álit, varð lagt fyrri býráðið í november 1982, og 16. des. sama ár sam- tykti býráðið, at ellisheim til 30 fólk skuldi verða bygt á Skálatrøð og røkt- arheim til 30 fólk skuldi byggjast við Fútalág í eysturbýnum. Tað varð samstundis álagt arbeiðs-

fólkinum at útvega skitsu- uppskot til hesar byg- gingar.

Í februar 1983 varð so bygginevnd vald, sum eisini hevði umboð frá áhugabólkinum og fyrri læknarnar, seinni sam- tykti býráðið tó eftir mót- mæli frá Ronaldi Poulsen, at minnilutin í býráðnum skuldi hava ein lim afturat, og soleiðis misti áhugabólkurin annan av limum sínum.

Bygginevndin arbeiði skjótt og á sumri sama árið eru bæði skitsuuppskotini teknað og kostnaðarmetingar gjørdar, og alt tilfarið verður sent hvørjum einstøkum býráðslimi.

Tá ið so langt er komið, visir tað seg, at býráðsfor- maðurin hevur havt sam- ráðingar við landsstýrið uttan at sosiala nevnd ella bygginevndin hava fingið nakað at vita, og í septem- ber 1983 verður so eftir uppskoti frá landsstýr- inum vald ein nýggj bygginevnd við umboðum frá øllum kommunum í Suðurstreymoy. Í hesi nevnd verður Ronald Poulsen formaður, tað vil siga, at frá september mánaða í fjør stavar hansara ábyrgd av málin- um. Í øllum t í arbeiði, sum lá undan hesum, varð undirritaði formaður, og

tað er hetta, sum tykist at pina tann nýggja for- manninn so nógv, at tað skal skavast útyvir og gloymast burtur ongantið ov skjótt.

Tað, sum kann harma, er, at tað góða verkið verður tikið úr hondunum á teimum, sum hava gjørt alt arbeiðið, og at aðrir síðani pynta seg ódámliga við tí. Men soleiðis eru treytirnar í politikki, og tað sum man vera tað av- gerandi í hesum máli, tað er, at tað grundleggjandi arbeiðið, sum varð gjørt av nógvum fólki í áhuga- bólkinum, í sosialu nevnd og í upprunaliga byggi- nevndini, nú hevur fært til, at henda neyðuga byggingin verður veru- leiki.

Leivur Johannesen

tjak og meiningar

Vit gera lesarar okkara varugar við, at treytin fyrri at fáa lesarabrev upptikin undir hesum teiginum er, at blað- stjórinn veit, hvør hevur skrivað brævin.

Víst er Pauli ein jassur, men...

Á eykaðalfundi hjá fólka- flokkinum herfyri grandi Jógvan Sundstein seg um tað vánaliga samstarvið í samgonguni. Og tann, sum hevði alla skuldina, var Pauli Ellefsen.

Nú skulu vit ikki fara at verja lógmann, men so einfalt, sum Jógvan ger tað, er hetta mál tó ikki.

Annars er tað sjálvsagt

fyrirtreitin fyrri einum stjórnsamstarvi, at flokkarnir royndu í hvussu er at standa saman út eftir, og at teir greiða sínar spurningar inn- hýsis. Hvat enn kann sigast um donsku stjórnina, so hava hesir flokkar verið stak loyalir móti hvørjum øðrum.

Politiski framsøgu- maðurin hjá Kristiliga

Fólkaflokkinum varð her- fyrri skiftur út, tí hann var farin í sjálvdrátt. Flokk- urin segði, at slíkt kundi ikki góðkennast, tá flokk- urin var í samgongu.

Javnaðarflokkurin hevur eisini verið í samgongu við nærum allar flokkar á tingi. Sum t.d. í 1970-74 saman við sambands- flokkinum (sum var øð- rvisi enn hann er nú) og